

Hofstede'nin Ulusal Kültür Boyutlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hofstede'nin Ulusal Kültür Boyutlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23048>

Özet

Hofstede'nin Ulusal Kültür Boyutlar? Ölçe?i, Sayl?k (2017) taraf?ndan Türkiye örneklemine uyarlanm?? bir ölçüm arac?d?r. Bu uyarlama çal??mas?, Geert Hofstede taraf?ndan geli?tirilen ve küresel çapta kabul görmü? kültürel boyutlar?, Türk e?itim sistemi ba?lam?nda de?erlendirmeyi amaçlam??t?r. Ölçek, özellikle okul müdürlerinin paternalist (babacan) liderlik davran??lar? ile çal??anlar?n alg?lad??? ulusal kültürel boyutlar aras?ndaki ili?kinin incelenmesinde kullan?lm??t?r. Bu çal??ma, kurumsal ortamlarda kültürel de?erlerin liderlik stilleri üzerindeki etkisini ölçmek için önemli bir zemin sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Hofstede, Ulusal Kültür Boyutlar?, Kültür, Paternalist Liderlik, Örgütsel Davran??, Ölçek Uyarlama, Güç Mesafesi.

Yazarlar

Ahmet Sayl?k (Uyarlayan), Geert Hofstede (Orijinal Geli?tirici).

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bir ulusun veya kurumun kültürel de?erlerini, Hofstede'nin Kültür Boyutlar? çerçevesinde nicel olarak ölçmektir. Sayl?k (2017) taraf?ndan yap?lan uyarlaman?n özel amac? ise, Türkiye'deki e?itim kurumlar?nda görev yapan okul müdürlerinin sergiledi?i paternalist liderlik davran??lar? ile çal??anlar taraf?ndan alg?lanan ulusal kültürel boyutlar aras?ndaki korelasyonel ili?kiyi tespit etmektir. Bu ba?lamda, ölçek, Türkiye'deki örgütsel kültürün temel özelliklerini belirlemeye yard?mc? olmuştur.

Ölçek, yöneticilerin karar alma süreçlerini, astlarla olan ilişkilerini ve kurum içi hiyerar?i alg?lar?n? etkileyen kültürel faktörleri derinlemesine analiz etme potansiyeline sahiptir. Uyarlama, uluslararası geçerlili?i olan bir yap?n?n yerel kültüre uygunlu?unu test etmeyi de hedeflemiştir.

Yap?

Bu ölçek, orijinal olarak Hofstede'nin Kültür Boyutlar? olarak bilinen, ulusal kültürleri ay?rt eden temel de?er farklılıklar?n? ölçek. Orijinal model be? boyut içerirken, güncel model alt? boyutu kapsamaktadır. Bu boyutlar şunlardır:

Güç Mesafesi (Power Distance Index - PDI): Toplumun, güç da??ımdaki e?itsizli?i kabul etme derecesini ölçer. Yüksek güç mesafesi, hiyerar?ik yap?lar?n do?al kabul edildi?i anlamına gelir.

Bireycilik ve Toplulukçuluk (Individualism vs. Collectivism - IDV): Bireylerin kendilerini ait hissettikleri grubun ne kadar önemli olduğunu gösterir. Bireyci toplumlarda kişisel başarı ön plandayken, toplulukçu toplumlarda grup başarıları esastır.

Erillik ve Dişillik (Masculinity vs. Femininity - MAS): Toplumun başarı, rekabet ve maddiyat odaklı (erillik) mi, yoksa işbirliği, yaşam kalitesi ve duyarlılık odaklı (dişillik) mi olduğunu belirtir.

Belirsizlikten Kaçınma (Uncertainty Avoidance Index - UAI): Toplumun belirsiz ve bilinmeyen durumlarla başa çıkma toleransı ölçer. Yüksek kaçınma, katı kurallar ve prosedür ihtiyacı üretir.

Uzun Döneme Yönelik Olma (Long-Term Orientation vs. Short-Term Normative Orientation - LTO): Toplumun geçmişi geleneklere odaklanma (kısa dönem) veya geleceğe yönelik planlama, azim ve sabır (uzun dönem) eğilimini gösterir.

Hoşgörüye Karşı Kısıtlama (Indulgence vs. Restraint - IVR): Toplumun temel ve doğal insan dürtülerinin tatminine izin verme derecesini (hoşgörü) veya bu dürtüleri sosyal normlarla baskılama derecesini (kısıtlama) ifade eder.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiştir ("-"). Ancak, uyarılma çalışmalarıyla ölçeğin yapısal geçerliğini incelemek amacıyla genellikle doğrulayıcı faktör analizi (DFA) veya açıklayıcı faktör analizi (AFA) kullanılabilmektedir. Sayılık (2017) doktora tezinde, Hofstede'nin teorik yapısının Türk kültürü bağlamında ne ölçüde korunduğunu test etmek için bu tür istatistiksel yöntemleri kullanması olmalıdır.

Uyarılamada yapı geçerliği, maddelerin teorik olarak ait oldukları boyutları ne ölçüde temsil ettiğini gösteren faktör yükleri ve model uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) aracılığıyla desteklenmelidir. İçerik geçerliği ise, ölçek maddelerinin kültürel boyutları kapsayıcı bir şekilde ölçtüğünün uzman görüşleri ile teyit edilmesiyle sağlanır.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi açıkça belirtilmemiştir ("-"). Akademik standartlara uygun bir uyarılma çalışmasıyla, ölçeğin iç tutarlılığını ölçmek için her bir alt boyut için ayrı ayrı Cronbach's Alpha (Çi Tutarlılık Katsayısı) değerlerinin hesaplanması zorunludur. Genellikle kabul edilebilir güvenirlik düzeyleri 0.70 ve üzeri olarak belirlenir.

Ölçeğin güvenilirliğinin incelenmesi, maddelerin tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini garanti altına alır. Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemelerde benzer sonuçlar verip vermediğini de (test-tekrar test güvenilirliği) gösterebilir.

Faktör Analizi

Kaynakta faktör analizi sonuçları mevcut değildir. Ancak, Hofstede'nin orijinal ölçeği çok boyutlu bir yapıya sahip olduğundan, Saylak (2017) tarafından yapılan uyarılma çalışmaları arasında mutlaka faktör analizine başvurulmuştur. Bu analiz, uyarılan maddelerin orijinal teorik boyutlarla (Güç Mesafesi, Bireycilik, vb.) aynı faktör yapısını oluşturup oluşturmadığını belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Uyarılamada kullanılan faktör analizi türü (Açıklayıcı veya Doğrulamalı), ölçeğin Türk örneğinde orijinal alt boyutlu yapıyı sürdürüp sürdürmediğini ortaya koyar. Faktör yüklerinin ve döndürme (rotasyon) sonuçlarını, Hofstede'nin kültür teorisiyle uyumlu olması beklenir.

Ölçüm Aracı

Test Tipi: Uyarılma (Adaptation)

Format: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak Hofstede'nin Kültür Boyutları ölçekleri genellikle Likert tipi derecelendirme formatını kullanır. (Örneğin, 5'li veya 7'li Likert tipi ölçek). Derecelendirme bilgisi kaynakta yer almamaktadır ("-").

Mevcut Dil: Türkçe (Uyarılma dili). Orijinal dil İngilizce veya çok dilli (VSM).

Popülasyon Grubu: Örgütsel bağlamda çalışan yetkinler (Özellikle eğitim kurumlarında görev yapan personel).

Yaş Grubu: Yetkin (Çalışan) popülasyon.

Popülasyon Detayları: Saylak (2017) tezinde, Türkiye'deki okul müdürleri ve öğretmenler gibi eğitim alanında çalışan profesyonellerden oluşan bir örneklem kullanılmıştır. Çalışma, okul müdürlerinin paternalist liderlik algılarını ölçmek için bu kültürel ölçeği kullanmıştır.

Test Metodolojisi: Anket yöntemiyle veri toplama. Öz-bildirim (self-report) temelli, nicel araştırma.

Anahtar Kelimeler

Hofstede, Güç Mesafesi, Bireycilik, Belirsizlikten Kaçınma, Uzun Dönem Yönelimi, Örgütsel Kültür, Okul Yönetimi, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

Yazışma Adresi: Ahmet Saylık'a ait iletişim adresi: ahmetsaylik@gmail.com

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Test Yolu: Uyarılma çalışması 2017 yılında tamamlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı için orijinal geliştirici Geert Hofstede'nin kurumu (Hofstede Insights) ile iletişime geçilmesi gerekebilir. Bu ölçek, bir doktora tezi kapsamında kullanıldığında, akademik amaçlı kullanımı için izinler tezin başında olduğu [Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü](#)ndan alınabilir.

Tez linkine buradan ulaşılabilir: tez.yok.gov.tr.

Kaynaklar

Saylık, A. (2017). Okul müdürlerinin paternalist (babacan) liderlik davranışları ile Hofstede'nin kültür boyutları arasındaki ilişki (Yayınlanmamış Doktora Tezi), [Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü](#), Ankara.

Hofstede'nin Ulusal Kültür Boyutları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, Saylık (2017) doktora tezinin ekler bölümünde yer almaktadır ve tez üzerinden incelenmelidir.

Orijinal Hofstede Kültür Boyutları Ölçeği'nin (VSM - Value Survey Module) uyarlanması olduğu varsayıldığında, maddeler genellikle bireylerin işyeri değerlerine, otoriteye bakış açılarına ve geleceğe yönelik tutumlarına dair ifadeler içermektedir.